

ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ СУБ'ЄКТІВ СУСПІЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ

Внутрішній аудит сьогодні не є новим поняттям та досліджується досить широко в наукових колах. В загальному розумінні внутрішній аудит розглядається як форма внутрішнього контролю, що діє в інтересах керівництва підприємства та регламентована внутрішніми документами. Варто зазначити, що це незалежна, об'єктивна діяльність з надання гарантій та консультаційних послуг, що має приносити користь організації та покращувати її діяльність.

Разом з тим, питання організації та функціонування внутрішнього аудиту на національному рівні врегульовані лише для окремих категорій суб'єктів, зокрема фінансових установ, міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів та бюджетних установ, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади (хоча, досі не вступив в силу проект Закону України «Про внутрішній аудит», положення якого орієнтовані на сферу державного сектору). Не розроблені на сьогодні Національні стандарти внутрішнього аудиту, не вирішені питання проведення внутрішнього аудиту на підприємствах різних форм власності.

Підписавши Угоду про асоціацію з Європейським Союзом, Україна зобов'язалася поступово привести національне законодавство у відповідність до його законодавчих актів, зокрема, це стосується і сфери аудиту. Директивами Європейського Парламенту та Ради 2006/43/ЄС і 2014/56/ЄС введено нову для вітчизняного простору категорію «суб'єктів суспільного інтересу», під якими розуміються суб'єкти, що регулюються законодавством держави-члена та чії передавальні цінні папери допущені до обігу на регульованому ринку будь-якої держави-члена; кредитні установи; страхові компанії; суб'єкти, визначені державами-членами як суспільно значимі суб'єкти, наприклад, підприємства, що мають істотне суспільне значення внаслідок характеру їхньої діяльності, розміру чи кількості працівників.

Директивами обґрунтовано необхідність проведення обов'язкового аудиту суб'єктів суспільного інтересу через їх економічну важливість і значний вплив на громадськість внаслідок масштабів та обсягу або характеру їх бізнесу, а також зазначено, що до них мають застосовуватися суворіші вимоги, якщо йдеться про обов'язковий аудит їхньої річної або консолідованої звітності.

Також Регламентом №537/2014 з метою забезпечення незалежності аудиту, аудиторським фірмам, які здійснюють обов'язковий аудит суб'єктів суспільного інтересу, заборонено надавати останнім такі послуги: послуги, що стосуються оподаткування; послуги, що включають участь в управлінні об'єктом аудиту чи у прийнятті ним рішень; ведення бухгалтерського обліку та підготовка облікових записів та фінансових звітів; послуги з нарахування заробітної плати; послуги з внутрішнього контролю чи управління ризиками; послуги з оцінювання; юридичні послуги; послуги, пов'язані з функціями внутрішнього аудиту об'єкта аудиту; послуги, пов'язані з фінансуванням, зміною структури капіталу та його розподілом, та інвестиційною стратегією об'єкта аудиту; просування, торгівлю чи підписку на акції об'єкта аудиту; кадрові послуги. Враховуючи вищезазначене, внутрішній аудит набуває особливої актуальності в діяльності суб'єктів суспільного інтересу як інструмент покращення системи внутрішнього контролю відповідно до потреб, які виникають в процесі їх функціонування.

Обов'язки щодо реалізації внутрішнього аудиту суб'єктами суспільного інтересу можуть покладатись на конкретну особу (зокрема, в публічних акціонерних товариствах і акціонерних товариствах, 50 і більше відсотків акцій яких прямо або побічно належать державі, на *незалежного члена наглядової ради (незалежного директора)*) або відокремлений підрозділ тобто службу внутрішнього аудиту. Керівник служби, як правило, призначається наглядовою радою і є підпорядкованим та підзвітним безпосередньо одному з членів наглядової ради – голові аудиторського комітету (комітету з питань аудиту), створення якого відповідно до Директиви Європейського Парламенту та Ради 2006/43/ЄС є обов'язковим для кожного суб'єкта суспільного інтересу. Можливий також і аутсорсинг внутрішнього аудиту за умови укладання договорів з аудиторськими фірмами, що не здійснюють обов'язковий аудит

*Міжнародна наукова конференція
«Розвиток обліку, аналізу і аудиту суб'єктів суспільного інтересу»*

суб'єкта суспільного інтересу. Хоча, за умови створення аудиторського комітету, аутсорсинг внутрішнього аудиту є недоцільним.

Внутрішній аудит охоплює питання, які принципово важливі для ефективної діяльності та розвитку суб'єкта суспільного інтересу. До переліку основних його завдань можна віднести: перевірку та оцінку фінансово-господарської діяльності суб'єкта суспільного інтересу; оцінку ефективності системи внутрішнього контролю та систем управління ризиками; оцінку дотримання вимог законодавства, внутрішніх регламентів та процедур; оцінку надійності інформаційних систем та комп'ютерної безпеки; сприяння керівництву в удосконаленні бізнес-процесів та реалізації обраної стратегії; забезпечення аудиторського комітету достовірною інформацією та підготовку пропозицій щодо вдосконалення діяльності суб'єкта суспільного інтересу за результатами здійснення внутрішнього аудиту, здійснення контролю за виконанням рекомендацій; оцінку правильності ведення, достовірності, повноти, об'єктивності бухгалтерського обліку та фінансової звітності; оцінку ефективності використання ресурсів та системи і методів забезпечення збереження майна суб'єкта суспільного інтересу; надання різного роду консультаційних послуг; ефективну взаємодію із зовнішніми аудиторами тощо.

Важливість внутрішнього аудиту з-поміж інших форм контролю для суб'єктів суспільного інтересу проявляється у використанні системного і послідовного підходу, виявленні прихованих резервів, попередженні порушень шляхом своєчасного внесення коректив, наданні гарантій, консультацій та рекомендацій щодо підвищення якості та ефективності окремих об'єктів аудиту та діяльності суб'єктів суспільного інтересу в цілому.